

Suositus etätutkimuksen tuottamisesta

11/2026

Saate

Etätutkimukset ovat yleistyneet, ja mahdollisuudet tuottaa näönhuoltopalveluita ovat monipuolistuneet. Oheisella suosituksella pyritään selkeyttämään etätutkimusten tuottamiseen liittyviä kysymyksiä.

Suositus koskee kaikkia laillistettuja optikoita, mutta tekstissä käytetään ammatti-nimikesanaa optometristi.

Etätutkimuksiin voi liittyä lisäksi muita ohjeita sekä lainsäädännöstä tulevia velvoitteita, kuten esimerkiksi etämyyntisäännökset.

Etämyynti on kaupankäyntiä, jossa sopimus tehdään ilman osapuolten samanaikaista läsnäoloa, hyödyntäen verkkokauppaa, puhelinta, sähköpostia tai muuta etäviestintää. Kuluttajalla on etämyynnissä 14 vuorokauden peruuttamisoikeus, ja myyjällä on laajennettu tiedonantovelvollisuus. Säännökset koskevat elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä kauppaa.

Lisää etämyynnistä > https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/verkkokauppa/

Etätutkimuspalvelut

Kehittyvä teknologia lisää mahdollisuuksia tuottaa näönhuollon tutkimuspalveluja uusilla tavoilla, ja niiden myötä palveluiden saatavuus ja tavoitettavuus paranee.

Etätutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jossa optometristi ja tutkittava ovat fyysisesti eri tiloissa. Tutkimuksessa voidaan käyttää etätutkimukseen asianmukaisesti perehdytettyä avustavaa henkilöä.

Asiakkaan informointi

Asiakkaan tulee tietää, että hän varaa ajan etätutkimukseen.

Etäpalvelun ajanvarauksen ja tutkimuksen yhteydessä tulee viestiä ymmärrettävästi, että kyseessä on etätutkimus sekä kertoa tutkimus-sisällön mahdollisuudet ja rajoitukset lähitutkimukseen verrattuna.

Etätutkimukseen ja mahdollisen avustajan läsnäoloon tutkimus-tilanteessa tulee olla asiakkaan tietoinen suostumus, jonka hän voi halutessaan peruuttaa myös palvelun aikana. Suostumukseksi voidaan katsoa esimerkiksi etävastaanottoajan varaaminen.

Etätutkimuspalvelujen laatu ja vastuut

Etätutkimuspalveluita tuottava organisaatio ja tutkimuksen suorittava optometristi vastaavat tarjottujen palvelujen laadusta ja potilasturvallisuudesta. Optometristin vastuu etätutkimuksessa on sama kuin lähitutkimuksessakin.

Optometristien ja palveluntarjoajien tulee tiedostaa etävastaanottotoimintaan liittyvät rajoitteet verrattuna lähitutkimukseen. Jokaisella käyntikerralla tulee arvioida yksilöllisesti, soveltuuko terveydenhuollon asiakas tutkittavaksi etäyhteyden välityksellä.

Etätutkimus voi kaventaa tutkittavasta saatavaa tietoa. Siksi on erityisesti kiinnitettävä huomiota anamneesin sisältöön ja kattavuuteen, jotta edellytykset oikeisiin ja perustel-tuihin ratkaisuihin ovat olemassa.

Optometristin tulee varmistaa, että asiakas on ymmärtänyt annetut ohjeet ja tutkimuksen tuloksen. Palaute tutkittavalle tulee olla selkeää ja ymmärrettävää.

Etätutkimuspalvelujen tietoturvallisuus

Tutkijan ja asiakkaan on voitava luotettavasti tunnistaa toisensa.

Palveluntarjoaja vastaa tutkimuspalvelun tietosuojaa ja tietoturvaa koskevien säännösten vaatimusten täyttymisestä. Palveluntarjoajan on huolehdittava tutkijan ja avustajan perehdyttämisestä tuottamansa etäpalvelun toimintamalliin sekä välineiden ja ohjelmistojen käyttöön.

Terveydenhuollon ammattihenkilön edellytetään toimivan tietosuojaa ja tietoturvaa koskevien säännösten mukaisesti.

Potilasasiakirjat ja tietojen salassapito

Kirjaamiskäytäntö etätutkimuksessa on samanlainen kuin lähitutkimuksessa. Molempia koskevat samat lainmukaisuudet potilastietojen kirjaamisesta sekä niiden luottamuksellisuudesta ja salassapidosta.

Luottamuksellisuus ja salassapitovelvollisuus koskevat myös tutkimustilanteessa mahdollisesti paikalla olevaa avustajaa.